

АТС

АКРЕДИТАЦИОНО ТЕЛО СРБИЈЕ

**ИЗВЕШТАЈ О РАДУ АКРЕДИТАЦИОНОГ ТЕЛА СРБИЈЕ
ЗА
2018. ГОДИНУ**

Београд, фебруар 2019. године

Скраћенице:

АТЦ - Акредитационо тело Србије

АТ - акредитационо тело

ТОУ - тело за оцењивање усаглашености

IAF - Међународни форум за акредитацију

ILAC - Међународна организација за акредитацију лабораторија

IAF MLA/ILAC MRA - споразум о међусобном признавању еквивалентности система акредитације у оквиру IAF-a/ILAC-a

EA - Европска организација за акредитацију

EA MAC - Савет за мултилатералне споразуме EA

EA BLA/MLA - билатерални/мултилатерални споразум о међусобном признавању еквивалентности система акредитације у оквиру EA

EA GA - Генерална скупштина EA

EK - Европска комисија

ISO - Међународна организација за стандардизацију

IEC - Међународна електротехничка комисија

ИК - инфраструктура квалитета

GIZ - Немачка владина организација за међународну сарадњу

PT - Proficiency Testing - испитивање оспособљености (ПТ)

ПТП - провајдер за испитивање оспособљености (ПТ провајдер - ПТП)

УО - Управни одбор АТЦ-а

СА - Савет за акредитацију АТЦ-а

НО - Надзорни одбор АТЦ-а

ЛИ - лабораторија за испитивање

ЛЕ - лабораторија за еталонирање

МЛ - медицинска лабораторија

КТ - контролно тело

СТСМ - сертификационо тело за сертификацију система менаџмента

СТСП - сертификационо тело за сертификацију производа

СТСО - сертификационо тело за сертификацију особа

АТЦГ - Акредитационо тијело Црне Горе

БАТА - Институт за акредитирање Босне и Херцеговине

ИАРМ - Институт за акредитацију Републике Македоније

ХАА - Хрватска акредитацијска агенција

RENAR - Румунско акредитационо тело

SNAS - Словачко акредитационо тело

SA - Словеначко акредитационо тело

PTB - Немачки национални метролошки институт (Physikalisch Technische Bundesanstalt)

МП - Министарство привреде Републике Србије

ДМДМ - Дирекција за мере и драгоцене метале

ИСС - Институт за стандардизацију Србије

ПКС - Привредна комора Србије

1. РАД ОРГАНА И ТЕЛА АТЦ-а

1.1. Управни одбор

Управни одбор (УО) је током 2018. године одржао пет седница, а једну одлуку донео је електронским путем, без заседања. Одлуке УО током 2018. године су се односиле на следеће:

- на 9. седници од 21.02.2018. године донета је одлука о усвајању извештаја о попису имовине и обавеза у АТЦ-у са стањем на дан 31.12.2017. године, одлука о усвајању финансијског извештаја АТЦ-а за 2017. годину и одлука о исплати новчаног износа за свако рођење детета запосленог;
- на 10. седници од 22.03.2018. године дата је сагласност на Правилник о организацији и систематизацији радних места у АТЦ-у и донета је Одлука о критеријумима за утврђивање висине зарада, накнада и других примања запослених у АТЦ-у;
- на 11. седници од 01.06.2018. године разматране су активности на изради нацрта Закона о изменама и допунама Закона о акредитацији, као и допис Министарства привреде у вези Правилника о организацији и систематизацији радних места у АТЦ-у. На истој седници дата је сагласност за подношење захтева за повећање броја запослених изнад максимално дозвољеног броја запослених на неодређено време и дата је сагласност на Споразум о сарадњи са Акредитационим телом Уједињеног Краљевства (UKAS);
- на 12. седници од 22.10.2018. године УО је примио информацију о извршеној интерној ревизији пословања АТЦ-а за период од 01.01.2017. године до 01.06.2018. године, усвојен је извештај о раду АТЦ-а за 2017. годину, извршено је разрешење и именовање члана Комисије за жалбе и донета је одлука о плаћању комисија АТЦ-а и оцењивача и техничких експерата;
- 05.12.2018. године УО је електронским путем донео одлуку о разрешењу и именовању члана Савета за акредитацију АТЦ-а;
- на 13. седници од 13.12.2018. године донета је допуна Пословника о раду, донет је Програм рада са финансијским планом АТЦ за 2019. годину, примљена је информација о активностима на доношењу Правилника о организацији и систематизацији радних места у АТЦ-у и дата је сагласност на потписани Закључак о сарадњи у подручју акредитације са Институтом за акредитовање Босне и Херцеговине (БАТА) и на потписани билатерални споразум о сарадњи са Румунским акредитационим телом (RENAR).

1.2 Заједничке седнице Управног одбора, Надзорног одбора и Савета за акредитацију

Током 2018. године одржана је једна заједничка седница УО, НО и СА, 13.12.2018. године, на којој су презентоване информације о спроведеним активностима АТЦ-а у 2018. години и планираним активностима у 2019. години, као и информације о одржаним међународним скуповима и обавезујућим одлукама међународних организација за акредитацију (ЕА, ИЛАС, IAF) о којима ће надлежни органи ускоро расправљати.

1.3 Надзорни одбор

Током 2018. године НО одржао је три седнице. Активности НО су се односиле на следеће:

- на 5. седници од 30.03.2018. године сачињен је Извештај о надзору над законитошћу рада и финансијском пословању АТЦ-а за 2017. годину, који је достављен оснивачу;
- на 6. седници од 08.06.2018. године разматране су активности на изради Нацрта Закона о изменама и допунама Закона о акредитацији, као и допис Министарства привреде у вези

Правилника о организацији и систематизацији радних места у АТЦ-у, НО је информисан о одржаној 39. седници Савета за мултилатералне споразуме Европске организације за акредитацију (ЕА МАС комитет), о одржаној 41. седници Генералне скупштине ЕА, као и о одржаном семинару у центру “Сава” за акредитована тела за оцењивање усаглашености.

- на 7. седници од 28.09.2018. године НО је информисан о извршеној ревизији од стране Министарства привреде о усаглашености пословања АТЦ-а за период од 01.01.2017. године до 01.06.2018. године.

Чланови НО учествовали су са члановима УО и члановима СА на заједничкој седници која је одржана 13.12.2018. године.

1.4 Комисија за жалбе

Комисија за жалбе одржала је три седнице на којима су разматране поднете жалбе и то: једна од стране сертификационог тела на одлуку о укидању акредитације, а две од стране контролних тела против одлука о прекиду поступка акредитације. Све жалбе су решене у предвиђеном року од 30 дана, и у складу са утврђеним поступком. У сва три случаја жалбе су одбијене као неосноване.

1.5 Савет за акредитацију

Током 2018. године СА одржао је пет седница, од којих две електронским путем. СА се током 2018. године бавио следећим темама:

- на 5. (електронској) седници одржаној од 8.-10.01.2018. године, СА је предложио директору АТЦ-а именовање чланова Привремених техничких комитета АТЦ-а;

- на 6. (електронској) седници одржаној од 22.-24.01.2018. године, СА је усвојио План преласка на ново издање стандарда SRPS ISO/IEC 17025:2017, Општи захтеви за компетентност лабораторија за испитивање и лабораторија за еталонирање;

- на 7. седници од 12.03.2018. године СА је предложио в.д. директору АТЦ-а разрешење и именовање члана Сталног техничког комитета за сертификациона тела, размотрио је предложене корективне мере са колегијалног оцењивања ЕА, а које се односе на рад СА, информисан је о новим издањима стандарда ISO/IEC 17011 и ISO/IEC 17025 и усвојен је предлог Плана преласка на нова издања стандарда;

- на 8. седници од 06.08.2018. године разматране су активности на изради Нацрта Закона о изменама и допунама Закона о акредитацији и СА је информисан о исходима са 39. седнице ЕА МАС комитета, са 41. Генералне скупштине ЕА и семинара одржаног у центру „Сава“ за акредитована тела за оцењивање усаглашености;

- на 9. седници одржаној дана 15.11.2018. године СА је предложио директору АТЦ-а измене и допуне чланова секторских комитета, информисан је о Уредби (ЕЗ) 848/2108 и примио је информацију о активностима на измени Закона о акредитацији.

СА је 13.12.2018. године, заједно са НО и УО, учествовао на заједничкој седници.

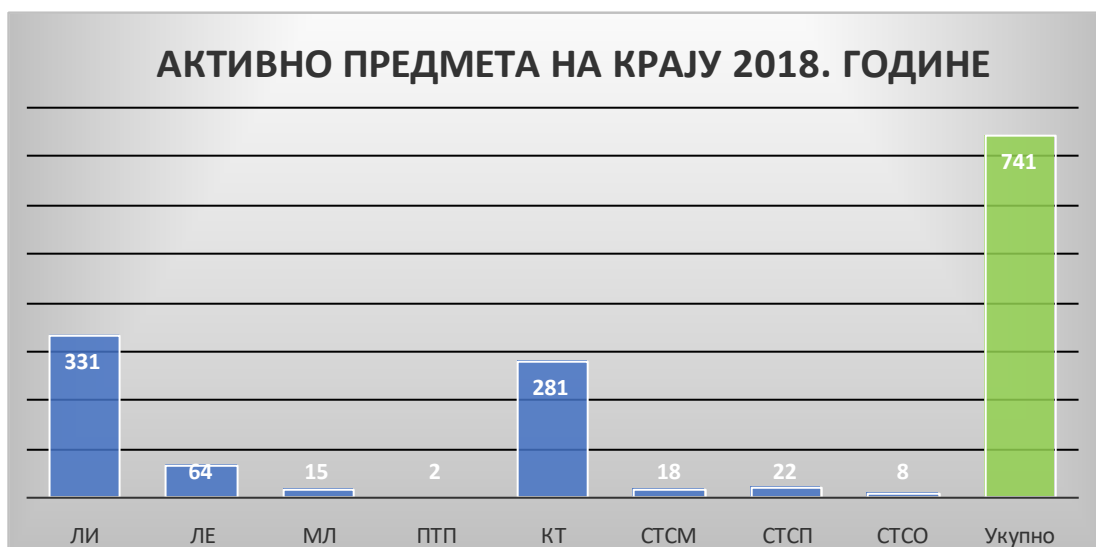
2. РЕАЛИЗАЦИЈА ПРОЦЕСА АКРЕДИТАЦИЈЕ

На крају 2018. године (закључно са 31.12.2018.) АТЦ је обављао активности у процесу акредитације на укупно **741**.

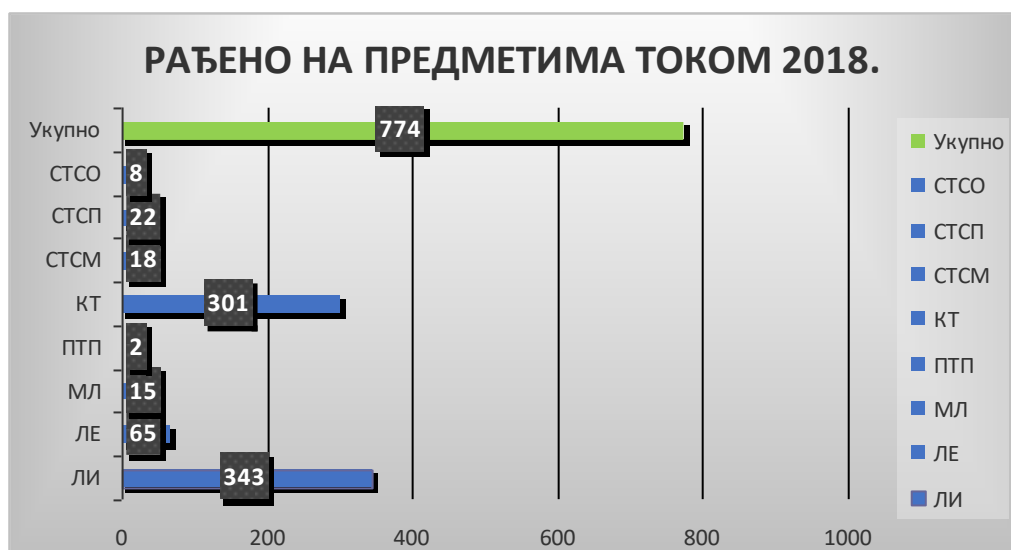
Преглед броја предмета за период од 2009-2018. године:

Година	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Број предмета	424	506	586	617	617	625	625	621	750	774
Повећање/ смањење броја	-	19,3%	15,8%	5,3%	-	1,3%	/	-0,64%	20,77 %	2,4 %

Табела 1: Преглед броја предмета за период 2009-2018.

Слика 1: Број активних предмета по врсти акредитације на крају 2018. године

Слика 2: Број предмета на којима су спровођене активности у 2018. години

Током 2018. године, АТЦ је донео **681** предлог одлука и закључака на основу којих је донето укупно **580** одлука о акредитацији (додели акредитације, одржавању акредитације, обнављању

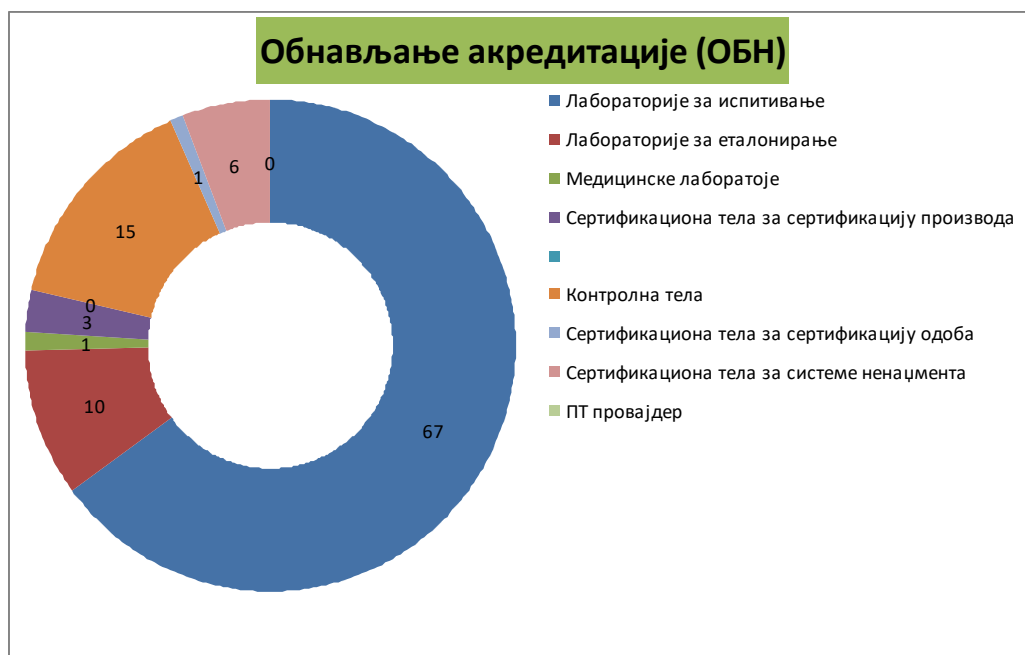
акредитације, проширењу обима акредитације, смањењу обима акредитације, суспензији акредитације, укидању акредитације, итд.) и **101** закључак о одржавању акредитације.

За потребе одлучивања о акредитацији формирано је укупно **321** Комисија за акредитацију од расположивих експерата за одлучивање (секторски комитети), који се у току 2018. године повећао са броја 93 на укупно 105.

У Табели 2 дат је преглед по појединачним врстама одлука/закључака у 2018. години:

Врста одлуке	Укупан број 681
Додела акредитације (ДОД)	36
Додела после истека акредитације	4
Обнављање акредитације (ОБН)	103
Продужење акредитације (ПРОД)	17
Техничке корекције обима акредитације (ТК)	11
Одржавање акредитације (ОДР) +Техничке корекције (ТК)	17
Одржавање акредитације (ОДР) + Техничке корекције (ТК) + Проширење обима акредитације (ПРОШ)	43
Одржавање акредитације (ОДР) + Проширење обима акредитације (ПРОШ)	12
Проширење обима акредитације (ПРОШ)	9
Смањење обима акредитације (СМА)	29
Смањење обима акредитације (СМА) + Одржавање акредитације у преосталом обиму (ОДР)	7
Смањење обима акредитације (СМА) + Одржавање акредитације у преосталом обиму (ОДР) + Техничке корекције (ТК)	26
Смањење обима акредитације (СМА) + Одржавање акредитације у преосталом обиму (ОДР) + Проширење обима акредитације (ПРОШ)	1
Смањење обима акредитације (СМА) + Проширење обима акредитације (ПРОШ)	2
Смањење обима (СМА нсз) + Одржавање акредитације у преосталом обиму (ОДР) + Техничке корекције (ТК) + Проширење обима (ПРОШ)	38
Укидање акредитације (УКИД) <i>принудно</i>	5
Укидање акредитације (УКИД) <i>нсз</i>	11
Закључак о одржавању акредитације у додељеном обиму	101
Одржавање акредитације (ОДР) +Техничке корекције (ТК) +Проширење обима акредитације (ПРО) + Промена назива ТОУ	3
Одржавање акредитације (ОДР) +Техничке корекције (ТК) +Проширење обима акредитације (ПРО) + Промена назива и адресе ТОУ	1
Одржавање акредитације (ОДР) +Техничке корекције (ТК) +Промена назива ТОУ	3
Одржавање акредитације (ОДР) + Техничке корекције (ТК) +Промена адресе ТОУ	2
Одржавање акредитације (ОДР) + Промена назива ТОУ	1
Одржавање акредитације (ОДР) + Промена адресе ТОУ	2
Техничке корекције (ТК) + Промена назива ТОУ	1
Техничке корекције (ТК) + Промена назива и адресе ТОУ	1
Промена назива и адресе ТОУ	2
Промена назива ТОУ	4
Промена адресе ТОУ	2
Смањење обима акредитације (СМА нсз) + Одржавање акредитације у преосталом обиму (ОДР) + Техничке корекције (ТК) +Промена назива ТОУ	2
Смањење обима акредитације (СМА нсз) + Одржавање акредитације у преосталом обиму (ОДР) + Техничке корекције (ТК) +Промена адресе ТОУ	1
Смањење обима акредитације (СМА нсз) + Одржавање акредитације у преосталом обиму (ОДР) + Техничке корекције (ТК) +Проширење обима акредитације (ПРОШ)+Промена назива ТОУ	2
Смањење обима акредитације (СМА нсз) + Одржавање акредитације у преосталом обиму (ОДР) + Техничке корекције (ТК) +Проширење обима акредитације (ПРОШ)+Промена адресе ТОУ	1
Обнављање акредитације (ОБН)+Прелазак на ново издање стандарда SRPS ISO/IEC 17025:2017	1

Одржавање акредитације (ОДР) + Техничке корекције (ТК) +Прелазак на нову верзију стандарда S EN ISO/IEC 17065:2016 +Проширење обима акредитације (ПРОШ)	1
Смањење обима акредитације (СМА) + Одржавање акредитације у преосталом обиму (ОДР)+Проширење обима акредитације (ПРОШ) - Прелазак на нову верзију стандарда SRPS ISO 9001:2015 и SRPS ISO 14001:2015	1
Смањење обима акредитације (СМА за SRPS ISO 9001:2008 и SRPS ISO 14001:2005) + Одржавање акредитације у преосталом обиму (ОДР)+ Проширење обима акредитације (ПРОШ) +Прелазак на стандард SRPS ISO 45001:2018	1
Суспензија акредитације (СУС нсз)	3
Суспензија акредитације (СУС <i>принудна</i>)	2
Суспензија дела обима акредитације (СУС <i>принудна</i>) + Одржавање акредитације у несуспендованом делу обима (ОДР) + Техничке корекције (ТК) +Проширење обима акредитације (ПРОШ)	1
Суспензија дела обима акредитације (СУС <i>принудна</i>) + Одржавање акредитације у несуспендованом делу обима (ОДР) + Техничке корекције (ТК)	1
Суспензија дела обима акредитације (СУС) + Смањење обима акредитације (СМА) + Одржавање акредитације у преосталом несуспендованом обиму (ОДР) + Техничке корекције (ТК)	2
Укидање суспензије (УСУС)	1
Укидање суспензије (УСУС) + Одржавање акредитације (ОДР)	1
Укидање суспензије (УСУС) + Техничке корекције (ТК)	1
Укидање суспензије (УСУС) + Одржавање акредитације (ОДР) + Техничке корекције (ТК)	1
Одржавање акредитације (ОДР)	3
Преношење акредитације у оквиру истог правног лица (ПРЕНОС)	1

Слика 3: Број обнављања акредитације према врсти акредитације у 2018. години

Слика 4: Број закључака о одржавању акредитације према врсти акредитације у 2018. години

Током 2018. године АТЦ је примио 57 пријава за акредитацију, од чега је прихваћено 55.

У табели број 3 може се видети тренд промена броја пријава за акредитацију према врсти акредитације по годинама од 2010-2018. године:

	ЛИ	ЛЕ	МЛ	ПТП	КТ	СТСП	СТСО	СТСМ	Укупно
2010	34	19	-	-	32	1	1	3	90
2011	25	5	3	-	48	11	2	2	96
2012	21	3	2	-	31	3	1	1	62
2013	17	-	3	1	20	-	1	2	44
2014	20	3	-	-	12	-	4	3	42
2015	15	3	2	-	10	2	-	1	33
2016	16	4	/	2	10	-	1	-	33
2017	12	3	2	/	142	4	0	1	164
2018	18	3	1	/	29	2	2	2	57

Табела 3: Број пријава за акредитацију према врсти акредитације по годинама од 2010-2018.

Укупно је у 2018. години додељено 36 акредитације и то по следећим врстама акредитације:

Додела акредитације у 2018. години	Број
Лабораторије за испитивање	9
Лабораторије за еталонирање	2
Медицинске лабораторије	2
Контролна тела	20
Сертификациона тела за сертификацију производа	2
Сертификациона тела за за сертификацију система менаџмента	0
Сертификациона тела за сертификацију особа	0
Провајдери за испитивање оспособљености	1
Укупно:	36

Табела 4: Додељене акредитације према врсти акредитације

Укупно је током 2018. године обављено 507 оцењивања.

Слика 5: Број оцењивања у 2018. години по врсти акредитације

Број акредитованих ТОУ на дан 31. децембар 2018. године износио је:

Врста акредитованог ТОУ	Број
Лабораторије за испитивање (SRPS ISO/IEC 17025:2006)	312
Лабораторије за испитивање (SRPS ISO/IEC 17025:2017)	2
Лабораторије за еталонирање (SRPS ISO/IEC 17025:2006)	62
Медицинске лабораторије (SRPS EN ISO 15189:2014)	14
Сертификациона тела за сертификацију производа (SRPS EN ISO/IEC 17065:2016)	20
Контролна тела (SRPS ISO/IEC 17020:2012)	137
Сертификациона тела за сертификацију система менаџмента (SRPS ISO/IEC 17021-1:2015)	15
Сертификациона тела за сертификацију особа (SRPS ISO/IEC 17024:2012)	5
Провајдери за испитивање оспособљености (SRPS ISO/IEC 17043:2011)	1
Укупно:	568

Табела 5: Број акредитованих на дан 31. децембар 2018. године

У 2018. години у АТЦ-у је решавано укупно 13 приговора (2 приговора пренета из 2017. године и 11 приговора поднетих у 2018. години). Приговори су се односили на поступање оцењивача АТЦ, на рад тела за оцењивање усаглашености (области: контролисање обуће, нафте; испитивање отпадног гаса). Сви приговори су решени у складу са Процедуром, сви подносиоци приговора су добили одговоре у вези разрешења истог, а на основу разрешења појединих приговора су предузете одговарајуће мере.

3. ИЗМЕНЕ ДОКУМЕНТА СИСТЕМА МЕНАЏМЕНТА

3.1 Документа система менаџмента

Током 2018. године АТЦ је радио на даљем унапређењу и поједностављењу целокупне документације система менаџмента АТЦ-а а у циљу успостављања уређеног система менаџмента и ефикасних процедура које су усаглашене са документима међународних организација ЕА, ИЛАС-а и IAF-а.

У току 2018. године је измењен *један* пословник, *једно* правило АТЦ-а, *шест* процедура, *четири* упутства и *36* обрасца.

Важећа документа система менаџмента АТЦ-а:

Врста документа	2017.	2018.
Пословници	8	8 (1)
Правила	7	7 (1)
Процедуре	14	14 (6)
Упутства	33	33 (4)
Регистри/листе	8	8 (4)
Обрасци	106	116 (36)

Највећи број измена се односио на измену образаца везаних за оцењивање, а све у циљу повећања ефикасности процеса оцењивања. У исто време направљена је основа за усаглашавање система менаџмента према захтевима измењеног SRPS ISO/IEC 17011:2017.

3.2 Нове области акредитације

Током 2018. године су обављане завршне активности у поступку акредитације провајдера за испитивање оспособљености према стандарду SRPS ISO/IEC 17043, док је први сертификат о акредитацији у овој области издат 5. децембра 2018. године, чиме су се и формално завршиле активности на развоју нове шеме акредитације, након чега се може констатовати да је АТЦ успоставио осму врсту акредитације у систему акредитације Републике Србије за који је надлежан.

Према Плану преласка на нова издања стандарда (SRPS ISO/IEC 17025:2017) током 2018. године обављане су све планиране активности, као и прва оцењивања према новој верзији стандарда током редовних надзорних активности и прво почетно оцењивање лабораторије којој је 13. децембра 2018. године додељена акредитација.

4. МЕЂУНАРОДНЕ АКТИВНОСТИ

4.1 Колегијално оцењивање АТЦ-а

Колегијално оцењивање АТЦ-а од стране тима за оцењивање ЕА је обављено у интервалима од 25. - 29. септембра и од 02. – 06. октобра 2017. године према захтевима стандарда ISO/IEC 17011:2004, Conformity assessment - Requirements for accreditation bodies accrediting conformity assessment bodies, Уредбе (ЕК) 765/2008 и захтевима обавезујућих докумената међународних организација за акредитацију. Оцењивање је обављено циљу потврђивања статуса АТЦ као ЕА МЛА потписника споразума за следеће врсте акредитација:

- за испитивање према ISO/IEC 17025: 2005, *General requirements for the competence of testing and calibration laboratories*;
- за испитивање у медицинским лабораторијама према ISO 15189:2012, *Medical laboratories - Requirements for quality and competence*;
- за еталонирање према ISO/IEC 17025: 2005, *General requirements for the competence of testing and calibration laboratories*;
- за контролисање према ISO/IEC 17020:2012, *Conformity assessment - Requirements for the operation of various types of bodies performing inspection*;
- за сертификацију производа, процеса и услуга према ISO/IEC 17065:2012, *Conformity assessment - Requirements for bodies certifying products, processes and services*;
- за сертификацију особа према ISO/IEC 17024:2012, *Conformity assessment - General requirements for bodies operating certification of persons*;
- за сертификацију система менаџмента према ISO/IEC 17021-1:2015, *Conformity assessment - Requirements for bodies providing audit and certification of management systems - Part 1: Requirements*.

Тим за колегијално оцењивање су чинили: Emanuele Riva (ACREDIA), вођа тима; чланови тима: Cécile Vasseur (COFRAC), члан тима за акредитацију медицинских лабораторија; Barbara Voon (DakKS), члан тима за акредитацију контролних тела; Krzysztof Wozniak (PCA), члан тима за акредитацију тела за сертификацију производа; François Suder (COFRAC), члан тима за акредитацију лабораторија за еталонирање; Erna Skenderovic (BATA), члан тима за акредитацију лабораторија за испитивање; Edelio Gago (ENAC), члан тима за акредитацију тела за сертификацију система менаџмента квалитетом; Alberto Mosqueira (IPAC), члан тима на обуци за акредитацију тела за сертификацију система менаџмента квалитетом; Maia Valm (EAK), члан тима за акредитацију тела за сертификацију особа; Duška Jovičić – посматрач (ILAC); Earl Mayhorn – посматрач (ILAC).

Два представника Nuclear Energy Institute - NEI (ILAC стејкхолдери) су учествовала током прве недеље колегијалног оцењивања као посматрачи, неутичући на резултат оцењивања (Earl Mayhorn - US NEI и Душка Јовичић - NEI/NUPIС).

Према Плану оцењивања обављена су осведочења у рад приликом оцењивања на лицу места у *четрнаест* тела за оцењивање усаглашености, која су према плану АТЦ-а била предвиђена за оцењивање у наведеном периоду. Истовремено је обављено оцењивање у седишту АТЦ-а кроз интервјуе и преглед документације.

На овом оцењивању ЕА тим је идентификовао *три* неусаглашености, *двадесет две* забринутости и *петнаест* коментара. Укупна оцена тима за оцењивање ЕА је била позитивна уз коментаре да је систем менаџмента АТЦ-а добро постављен, да је стабилан, иако су се десиле промене у саставу особља. Систем менаџмента квалитетом има потенцијал да се побољша, нарочито у делу који се односи на имплементацију информационог система. Особље АТЦ-а је показало

познавање процеса које обавља, као и марљивост и мотивисаност у свом раду. Оцењивачи и технички експерти АТЦ-а који су осведочени у пословима оцењивања, као и кроз преглед документације са оцењивања су показали да су компетентни, да познају критеријуме за акредитацију, као и да су добро обучени за послове оцењивања.

Тим за оцењивање ЕА је указао на могућност следећих побољшања: смањити информације у документацији које могу довести до недоследности, спроводити ефикасно праћење рада оцењивача током оцењивања, побољшати и повећати број обука и семинара за потребе тржишта, развити интерни софтвер за управљање активностима акредитације.

На основу коначног Извештаја и позитивне препоруке у вези одржавања потписаног споразума, на 39. седница ЕА МАС која је одржана, у Београду, у периоду 25-26. април 2018. године, донета је следећа Одлука:

„АТЦ задржава статус потписника ЕА МЛА у областима еталонирања, испитивања (укључујући медицинска испитивања у складу са EN ISO 15189), контролисања, сертификације производа, сертификације система менаџмента и сертификације особа“.

4.2 Учествовање у раду међународних организација

Активно учешће представника АТЦ-а у раду радних тела ЕА, ИЛАС-а и ИАФ-а (Генералне скупштине, техничких комитета и одговарајућих радних група) доприноси унапређењу система менаџмента и јачању улоге АТЦ-а у европској и међународним организацијама за акредитацију, па самим тим и система инфраструктуре квалитета у Републици Србији. Представници АТЦ-а су и током 2018. године присуствовали састанцима поменутих радних тела који се реализују два пута годишње.

Током 2018. године одржане су 41. и 42. Генерална скупштина ЕА у чијем раду су учествовали и представници АТЦ-а. Током заседања Генерална скупштина доноси, као орган који усваја стратегију и генералне политике на нивоу ЕА, резолуције које су од значаја за рад свих акредитационих тела потписника мултилатералних споразума о међусобном признавању акредитације (ЕА МЛА).

У оквиру сарадње са ЕА током 2018. године представници АТЦ-а су учествовали и у раду Комитета за сертификациона тела (ЕА СС) и Комитета за контролна тела (ЕА ИС), Комитета за лабораторије (ЕА ЛС), Савета за мултилатералне споразуме (ЕА МАС), Хоризонталног комитета (ЕА ННС), Комитета за комуникацију и публикације (ЕА СРС) и састанка Радне групе у сектору за медицину (ЕА ЛС Health Care Laboratory Medicine).

Осим састанцима ЕА, представници АТЦ-а присуствовали су и Заједничком годишњем састанку ИЛАС-а и ИАФ-а, у октобру 2018. године.

4.3 Међународни пројекти

Током 2018. године АТЦ је био укључен у активности следећих пројеката:

А. Пројекат „Инфраструктура квалитета у земљама западног Балкана“ - SIDA (Swedish International Development Cooperation Agency) and EFTA regional project for Quality Infrastructure in Western Balkans 2015-2018;

Б. Немачки пројекат подршке развоја органске производње у Србији – ALIGN.

У оквиру међународних пројеката, активности се одвијају кроз састанке, семинаре, округле столове, кроз студијска путовања и разне врсте обука по већ утврђеним плановима активности за сваки пројекат понаособ.

Ови пројекти су помогли јачање капацитета АТЦ-а за реализацију процеса акредитације. Обучене су колеге из АТЦ-а/оцењивачи за поједине области оцењивања усаглашености; на основу стеченог искуства формирана су нова и унапређена постојећа документа система менаџмента АТЦ-а и повећан је број оцењивача у одређеним областима оцењивања усаглашености (посебно за нову верзију стандарда ISO/IEC 17025:2017).

У оквиру претходно наведених пројеката техничке помоћи најважније су биле следеће активности:

А. Пројекат „Инфраструктура квалитета у земљама западног Балкана“ - SIDA (Swedish International Development Cooperation Agency) and EFTA regional project for Quality Infrastructure in Western Balkans 2015-2018

Представници АТЦ-а су учествовали у следећим активностима:

- Workshop on the implementation of the revised ISO/IEC 17025:2017, 9. мај 2018. године, Београд;
- Train-the-Trainer (CPR and EEE) које су организоване по следећим фазама:
 - 1) Обука: Тренинг тренера, 08-09. мај 2018. године, Београд;
 - 2) Радионица: Трговинска и техничка питања у области CPR, 9-10. јун 2018. године, Београд;
 - 3) Радионица: Трговинска и техничка питања у прописима ЕУ у области електричне и електронске опреме (EEE), 13-15. јун 2018. године, Београд;
 - 4) Радионица: Презентација материјала за обуку (област: CPR), 13-14. јун 2018, Београд
 - 5) Радионица: Презентација материјала за обуку (област: EEE), 26-27. јун 2018, Београд.
- Training on ISO/IEC 17011:2017, Conformity assessment – Requirements for accreditation bodies accrediting conformity assessment bodies, 25. и 26. септембар 2018. године, Lillestrom, Норвешка;
- Training on ISO/IEC 17025:2017, General requirements for the competence of testing and calibration laboratories, 3. и 4. септембра 2018. године, Lillestrom, Норвешка.

Пројекат се завршио у 2018. години.

Б. Немачки пројекат подршке развоја органске производње у Србији – GIZ/PTB/ALIGN Радионица - Align workshop for Certification and Accreditation Bodies within the South East European Region-risk oriented inspections for animal and vegetable production, Подгорица, 7 - 9. маја 2018. године.

4.4 Сарадња са другим акредитационим телима

На основу раније склопљених споразума о сарадњи АТЦ је у 2018. години учествовао у следећим активностима:

- билатерална сарадња

У просторијама АТЦ-а одржан је 1. марта 2018. године заједнички састанак представника регионалних акредитационих тела Босне и Херцеговине (БАТА), Македоније (ИАРМ) и Србије (АТЦ) у оквиру реализације билатералних споразума АТ из региона о сарадњи. Састанку су присуствовали директори поменутих АТ. Заједнички састанак је организован у оквиру наставка традиционалне сарадње између АТ у региону, потписницима билатералних споразума о сарадњи. Потписани споразуми се односе на активности међусобне размене информација и документације, организовање заједничких семинара, организовање заједничких обука, размену оцењивача, међусобно обавештавање акредитованих тела за оцењивање усаглашености о могућностима за учествовање у међулабораторијским поређењима која се обављају у некој од земаља потписница споразума.

Као наставак договорене сарадње у Сарајеву, БиХ, је од 26. до 27.03.2018. године одржана обука „Захтеви стандарда ISO/IEC 17011:2017, Conformity Assessment-Requirements for accreditation bodies accrediting conformity assessment bodies“. Обука је одржана у просторијама БАТА-е, а обуци су, поред представника БАТА-е и АТЦ-а, присуствовали и представници акредитационих тела: Хрватске акредитацијске агенције (ХАА) и ИАРМ-а у оквиру договорених активности сарадње између акредитационих тела. На обуци је представљена нова верзија стандарда ISO/IEC 17011:2017, са акцентом на разликама у односу на претходно издање ISO/IEC 17011:2004. Главни циљ обуке био је да се истакну нови и измењени захтеви у новој верзији стандарда ISO/IEC 17011, уз представљање нове структуре стандарда.

У Будимпешти је 6. септембра 2018. године одржана радионица регионалних АТ у организацији Националног акредитационог тела Мађарске (НАН), уз учешће четири акредитациона тела: НАН-а, које је било домаћин и модератор радионице, АТЦ, НАА и Националног акредитационог тела Албаније (ДРА). Током радионице су размотрене поједине теме у вези са новим издањима стандарда ISO/IEC 17025:2017 и ISO/IEC 17011:2017. Радионица је осмишљена кроз кратке презентације кључних тема као основ за дискусију, са модераторима и комуникацију учесника током презентација, а презентоване су и одређене студије случаја и размењена су искуства.

- размена оцењивача

Током 2018. године АТЦ је за своје потребе ангажовао оцењиваче/експерте из других АТ, али и одређен број АТЦ оцењивача је ангажован од стране других АТ.

- нови билатерални споразуми

У мају односно новембру 2018. године склопљени су нови билатерални споразуми са националним акредитационим телом Уједињеног Краљевства (UKAS) односно акредитационим телом Румуније (RENAR) због обостране потребе развијања и јачања сарадње у области акредитације, ради олакшане размене искустава у акредитацији тела за оцењивање усаглашености. Овим споразумима предвиђају се различити облици сарадње, као што су размена информација, докумената, инструкција, организовање заједничких семинара, састанака и конференција.

- закључак о сарадњи у области акредитације између АТЦ-а и БАТА-е

АТЦ и БАТА потписали су 10. августа 2018. године, у Сарајеву, закључак о сарадњи у области акредитације, а на основу статуса АТЦ-а као потписника ЕА МЛА споразума и статуса БАТА-е као потписника ЕА ВЛА споразума. Закључак се, такође, заснива и на раније потписаним споразумима и то: Споразума о сарадњи у подручју акредитовања, потписаног у Сарајеву 22. децембра 2004. године између БАТА и АТЦ, Протокола о спровођењу Споразума о сарадњи у подручју акредитовања између БАТА и АТЦ који је потписан у Београду, 2. новембра 2006. године, Споразума о сарадњи БАТА и АТЦ од 24. фебруара 2010. године, као и програма сарадње на годишњем нивоу, који су укључивали: размену посета оцењивача и експерата у циљу размене искуства и упознавања са процесом рада у поступку акредитације на лицу места; пружање могућности за узајамно обучавање кадрова, заједничко организовање семинара и конференција са специфичним темама, размену информација о активностима у подручју акредитације; заједничко учешће организација из Републике Србије и Босне и Херцеговине у међулабораторијским поређењима и прекограничну сарадњу у подручју акредитације. Закључком је обухваћено и промовисање политике прекограничне сарадње и мултилатералних споразума, на основу правила о прекограничној сарадњи датих у документу ЕА-2/13 ЕА Cross Border Accreditation Policy and Procedure for Cross Border Cooperation Between EA Members.

5. ПРОМОЦИЈА АКРЕДИТАЦИЈЕ

Задатак АТЦ-а, као националног тела за акредитацију, је да врши сталну промоцију значаја и улоге акредитације, као и да унапређује сарадњу са ресорним министарствима, установама инфраструктуре квалитета, удружењима потрошача и акредитованих ТОУ, као и са другим заинтересованим странама како би се, на што транспарентнији начин, представило стање и будуће тенденције у развоју система акредитације у Републици Србији.

5.1 Конференција „Conference on Medical Laboratory Accreditation and Quality Systems “

Конференција под називом „Conference on Medical Laboratory Accreditation and Quality Systems “ (Акредитација медицинских лабораторија и систем квалитета) је одржана у Београду, од 26-27. новембра 2018. године, са темом „POCT innovation, Connected Health and Beyond: How digital technology is transforming lab medicine health and social care? “ у организацији Центра за медицинску биохемију Клиничког центра Србије уз подршку АТЦ-а. У оквиру скупа одржана је сесија „POCT quality management and accreditation“ уз учешће међународних стручњака из лабораторија и акредитационих тела.

5.2 Међународна конвенција о квалитету – ЈУСК - „Национални систем акредитације - стање и будући развој”

АТЦ је учествовао на десетој Специјалној конференцији „Национални систем акредитације - стање и будући развој” у оквиру 15. Међународне конвенције о квалитету – ICQ 2018 (JUSK ICQ 2018) која је одржана током јуна 2018. године, на Машинском факултету у Београду. На скупу су својим излагањима учешће узели и представници АТЦ-а. Циљ скупа, који је окупио водеће домаће и стране експерте у области менаџмента квалитетом, је да обезбеди међународни форум за размену знања, искуства, истраживачких резултата и информација о различитим аспектима стања, развоја и примене менаџмента квалитетом (QM).

5.3 Европска недеља квалитета - ENK 2018

У периоду од 7-8. новембра 2018. године на Пољопривредном факултету Универзитета у Новом Саду одржана је Европска недеља квалитета - ENK 2018.

На конференцији учешће је имао и АТЦ, чији представник је присутнима презентовао рад на тему: „Преласци на нова издања стандарда у духу захтева ЕА/IAF докумената“.

5.4 Недеља квалитета - Форум квалитета и пословне изврности

У 2018. години је одржана 27. по реду манифестација „Недеља квалитета 2018“ која има за циљ размену мишљења и идеја које доприносе унапређењу добре праксе и културе квалитета у нашој земљи и окружењу, а присутни су били и представници АТЦ-а, који су узели и активно учешће на округлом столу.

Манифестација која окупља експерте из науке и привреде и еминентне стручњаке из области квалитета, одржана је у Привредној комори Србије (ПКС) од 28. фебруара до 2. марта. Организатори ове традиционалне манифестације су Фондација за културу квалитета и изврност (FQCE) и часопис „Квалитет и изврност“, у сарадњи са ПКС-ом и под покровитељством Министарства привреде, ресорног министарства за инфраструктуру квалитета.

5.5 Научностручни скуп: Систем квалитета услов за успешно пословање и конкурентност

Научностручни скуп: Систем квалитета услов за успешно пословање и конкурентност, са 20. националном и 6. међународном конференцијом, одржан је од 28. до 30. новембра 2018. године у хотелу “Краљеви Чардаци” на Копаонику. Уз све релевантне заинтересоване стране у области менаџмента квалитетом, на Скупу су учествовали и представници АТЦ.

5.6 Дан акредитације – обележавање 20 година постојања и рада АТЦ-а

Међународни дан акредитације, 9. јун, су установиле међународне организације за акредитацију, IAF и ILAC, како би заједно промовисале акредитацију и рад акредитованих ТООУ. Тема Међународног дана акредитације за 2018. годину је гласила „Акредитација омогућава безбеднији свет“. Одабир тема је потврдио стратешке циљеве ILAC-а и IAF-а који тако постају стратешки циљеви свих акредитационих тела и великог броја лабораторија, контролних и сертификационих тела промоцији значаја и признавања акредитације.

АТЦ је организовао годишњи семинар за акредитована тела за оцењивање усаглашености на тему “Нови људи за ново доба - транзиција на стандард ISO/IEC 17025: 2017” у центру „Сава“, 24. маја 2018.године. Том приликом је обележен и 28. јун - Дан акредитације у Републици Србији, као и 9.јун - Међународни дан акредитације. Семинар је била и прилика да се обележи јубилеј – 20 година од оснивања АТЦ. Семинару су присуствовали представници ресорних министарстава, струковних удружења, акредитационих тела из региона, као и представника преко 500 акредитованих тела за оцењивање усаглашености.

5.7 Сарадња са министарствима, другим државним органима и институцијама из области квалитета – оцењивања усаглашености

Током 2018. године се одвијала сарадња са министарствима, другим државним органима и институцијама из области квалитета – оцењивања усаглашености, по следећим питањима:

- Акредитација за потребе именовања/овлашћивања ТООУ,
- Учешће представника АТЦ-а у комисијама/радним групама за именовање/ овлашћивање ТООУ, као и у радним групама за израду техничких прописа и сл.
- Сарадња у оквиру система за инфраструктуру квалитета (Министарство привреде) ради остваривања законске улоге Министарства у управном надзору над радом АТЦ-а, као и израде нацрта Измена и допуна Закона о акредитацији, и на реализацији Стратегије развоја инфраструктуре квалитета за период од 2015-2020. године и Акционог плана за хармонизовано подручје за Поглавље 1 у процесу преговарања ради приступања Републике Србије у Европску унију,
- Учешће представника АТЦ-а у раду комисија ИСС-а за доношење српских стандарда (комисија CASCO и др.),
- Сарадња у оквиру пројеката подршке развоја инфраструктуре квалитета и техничког законодавства Републике Србије и усклађивања са законодавством Европске уније,
- Сарадња са Фондацијом за културу квалитета и извршност (FCQE), учешћем на семинарима и кроз друге видове од заједничког интереса,
- Сарадња са националном организацијом за квалитет (ЈУСК) кроз учешће на заједничким конференцијама које се односе на квалитет са аспекта акредитације и оцењивања усаглашености,
- Сарадња са асоцијацијама потрошача.

5.8 Транспарентност у раду

Током 2018. године АТЦ је наставио да ради на даљем обезбеђењу транспарентности у раду и доступности потребних информација, докумената и обавештења будући да се интернет портал АТЦ-а и Регистар акредитованих тела за оцењивање усаглашености редовно ажурирају у складу са изменама докумената система менаџмента АТЦ-а, исказаним потребама акредитованих ТООУ и изменама прописа одговарајућих министарстава, а која су у вези са акредитацијом. Редовно је ажуриран интернет портал, а посебно пододељци („Информације од посебног значаја“ где различита акредитована ТООУ могу пронаћи обавештења о новим и измењеним издањима референтних стандарда за акредитацију, докумената АТЦ-а, која се тичу поступка акредитације, као и друга актуелна тумачења, смернице и упутства за различите области акредитације.

6. ЗАПОСЛЕНИ И ОЦЕЊИВАЧИ АТЦ-а

6.1 Запослени

На крају 2018. године у АТЦ-у било 43 запослених (од тога 32 на неодређено време) са следећом квалификационом структуром: 5 доктора наука, 2 магистра, 33 запослена са високом школском спремом, 2 запослена са вишом школском спремом и 1 запослени са средњом школском спремом.

6.2 Оцењивачи

АТЦ у процесу акредитације ангажује оцењиваче и техничке експерте, који имају одговарајуће образовање, стручност и потребно искуство у областима које оцењују, односно када дају своје стручно мишљење. Професионална компетентност оцењивача и техничких експерата обезбеђује се кроз континуирано професионално усавршавање и едукацију, као и одговарајуће обуке у систему акредитације које организује АТЦ.

Тако је на крају 2018. године у Регистру оцењивача и техничких експерата АТЦ-а било 378 водећих оцењивача/техничких оцењивача и техничких експерата од чега: 77 водећих оцењивача (укључује и ВО који су уједно ТО или ТЕ), 131 техничких оцењивача (укључује и оне који су ВО) и 198 техничких експерата.

У 2018. години Регистар експерата за одлучивање је знатно појачан тако да се са 93 чланова број повећао на садашњих 105 чланова.

На основу предлога СА са 9. седнице одржане 15.11.2018. године АТЦ је 22.11.2018. године донео одлуке о изменама и допунама Секторских комитета (СК) - где је поред допуне са новим члановима секторских комитета – експерата за одлучивање, извршена и допуна тако што је уведен СК бр. 16 - Секторски комитет за провајдере за испитивање оспособљености.

Током 2018. године склопљено је **243** уговора са оцењивачима/експертима, 7 уговора са страним оцењивачима и 62 уговора са члановима комисија за одлучивање о акредитацији.

6.3 Реализација планираних обука

Током 2018. године су реализоване следеће обуке у организацији АТЦ-а или у оквиру пројеката/билатералних састанака:

1. Обука за ISO/IEC 17011:2017, фебруар 2018. године, Сарајево, БиХ;

2. Обука за запослене у АТЦ-у за ново издање стандарда SRPS ISO/IEC 17025:2017, 30.03.2018. године;
3. Обука за техничке оцењиваче за сертификациона тела за сертификацију система менаџмента (ISO/IEC 17021-1) за област система менаџмента безбедношћу информацијама према ISO/IEC 27001, у трајању од 5 радних дана од 16-20. априла 2018. године;
4. Обука за оцењиваче за ново издање стандарда ISO/IEC 17025:2017 (Општи захтеви за компетентност лабораторија за испитивање и лабораторија за еталонирање) реализована је 23. и 24. априла 2018. године;
5. Обука за тела за оцењивање усаглашености за примену новог стандарда ISO/IEC 17025:2017 одржана је одржана 24. маја 2018. године, у центру „САВА“, за преко 600 учесника;
6. Обука за оцењиваче за нови стандард SRPS ISO 45001:2018 и IAF MD 21:2018 (Захтеви за прелазак на стандард ISO 45001:2018 са стандарда OHSAS 18001:2007, системи менаџмента безбедношћу и здрављем на раду), као и за коришћење обавезујућег документа IAF MD 22:2018 (Примена стандарда ISO/IEC 17021-1 за сертификацију система менаџмента здрављем на раду (OH&SMS)), одржана је од 28-29. маја 2018. године;
7. Обука за водеће оцењиваче за оцењивање контролних тела према стандарду SRPS ISO/IEC 17020:2012, 27-29.06.2018. године;
8. Радионица у вези имплементације нове верзије стандарда ISO/IEC 17025:2017 (Општи захтеви за компетентност лабораторија за испитивање и лабораторија за еталонирање) у оквиру пројекта „Quality Infrastructure in Western Balkans“, у мају 2018. године, уз учешће колега из АТЦ-а;
9. Обуке за колегијалне оцењиваче ЕА, јун 2018. године, троје запослених - оцењивача АТЦ-а успешно су прошли обуку и постали су колегијални оцењивачи/чланови тима односно колегијални оцењивач на обуци, те АТЦ сада укупно има 3 колегијална оцењивача и једног на обуци;
10. Обука за оцењиваче за системе менаџмента у вези примене захтева следећих докумената у поступку оцењивања у сврху акредитације: SRPS ISO/IEC 17021-2: 2017, SRPS ISO/IEC 17021-3:2017, IAF MD 1:2018, IAF MD 2:2017, IAF MD 5: 2015, IAD MD 10:2013, IAF MD 11:2013 одржана је 3. јула 2018. године;
11. Радионице за сертификациона и акредитациона тела у Југоисточној Европи у области органске производње у оквиру пројекта “ALIGN”/GIZ – Risk oriented inspections for animal and crop/vegetable production, одржане су од 7. до 9. маја и Risk oriented inspections for bee keeping, од 1. до 2. августа 2018. године;
12. Други део програма Train-the-Trainer за CPR Уредбу и ЕЕЕ директиву у оквиру пројекта „Quality Infrastructure in Western Balkans“, одржан је од 13. до 15. јуна 2018. године;
13. Трећи део програма Train-the-Trainer за CPR Уредбу и ЕЕЕ директиву у оквиру пројекта „Quality Infrastructure in Western Balkans“, одржан је од 26. до 27. јуна односно од 9. до 10. јула 2018. године;
14. Информативни семинар за техничке експерте одржан је од 20. до 22. августа 2018. године;
15. Други део обуке за водеће оцењиваче за контролна тела (модули А, Б и Д) према стандарду SRPS ISO/IEC 17020:2012 одржан је 21. августа 2018. године;
16. Обука за ново издање стандарда ISO/IEC 17025:2017 (Општи захтеви за компетентност лабораторија за испитивање и лабораторија за еталонирање) у оквиру пројекта „Quality Infrastructure in Western Balkans“, одржана је од 3. до 4. септембра 2018. године;

17. Радионица регионалних акредитационих тела (АТЦ, НАН, ДАА и НАА) за примену нових издања стандарда ISO/IEC 17025:2017 и ISO/IEC 17011:2017 одржана је 6. септембра 2018. године;

18. Обука за оцењиваче за ново издање стандарда ISO/IEC 17025:2017 (Општи захтеви за компетентност лабораторија за испитивање и лабораторија за еталонирање) - трећа група реализована је 13. септембра 2018. године;

19. Обука за ново издање стандарда ISO/IEC 17011:2017 (Оцењивање усаглашености – Општи захтеви за акредитациона тела која акредитују тела за оцењивање усаглашености) у оквиру пројекта „Quality Infrastructure in Western Balkans“, одржана је од 25. до 26. септембра 2018. године;

20. Обука за техничке оцењиваче према SRPS ISO/IEC 17025:2017 – ТО 17025/1 односно ТО 17025/2, Реализоване предвиђене две обуке: 5-9.10.2018. / 26-30.11.2018. године;

21. Обука за водеће оцењиваче према SRPS ISO/IEC 17025 – ВО 17025, 22-26.10.2018. године;

22. Интерне обуке за запослене АТЦ-а у вези преиспитивања пријава за акредитацију, активности које се предузимају након доношења одлуке о акредитацији, активности на припреми документације неопходне за поступак одлучивања, документације система менаџмента, вођења предмета акредитације у складу са интерним документима АТЦ-а и пожељне и неопходне комуникације у поступку спровођења поступка акредитације, као и преглед са обуке за ISO/IEC 17025:2017 одржане у склопу пројекта „Quality Infrastructure in Western Balkans“, као и формирање обима акредитације; захтеви за процес према новој верзији стандарда ISO/IEC 17011 као основа за реинжењеринг процеса који спроводи АТЦ; критеријуми за осведочење, Правилник о безбедности дечијих игралишта („Сл.гласник РС“ бр.63/18), Информације (потенцијално слаба места) проистекла из поступка одлучивања, програм оцењивања и предлози одлука о акредитацији (осврт на техничке корекције); осведочења по областима оцењивања усаглашености, следивост мерења, ризици у процесу акредитације и ИЛАС – G28:07/2018 – одржаване су током целе године више од 10 обука у периоду од јула до новембра 2018. године.

Од планираних обука за 2018. годину нису реализоване следеће обуке:

- обука за ТО за оцењивање према SRPS ISO/IEC 17020,
- обука за ТО према SRPS ISO/IEC 17021-1,
- обука за оцењиваче према SRPS ISO/IEC 17021-1 и IAF MD 9:2017, а у вези са SRPS EN ISO 13485,
- обука за оцењиваче према SRPS ISO/IEC 17021-1, а у вези са ISO 50001 и ISO 50003.

7. РЕАЛИЗАЦИЈА ФИНАНСИЈСКОГ ПЛАНА

Средства за рад националног акредитационог тела се обезбеђују: наплатом трошкова акредитације, из буџета Републике Србије и из других извора (у складу са чланом 13. Закона о акредитацији). Износ средстава за рад АТЦ-а, која се обезбеђују из буџета Републике Србије, обезбеђена су Законом о буџету Републике Србије за 2018. годину, укључујући и средства за чланарине АТЦ-а у европској и међународним организацијама за акредитацију.

Под наплатом трошкова акредитације подразумевају се средства из прихода која се остварују пружањем услуга корисницима у складу са *Одлуком о висини трошкова акредитације*. Потребна средства за рад АТЦ-а утврђују се Годишњим програмом рада АТЦ-а у складу са оснивачким актом.

Остварен приход од наплата трошкова акредитације у 2018. години износио је 152.877.000 динара, што са средствима из буџета Републике Србије (за плаћање чланарина међународним организацијама) од 13.177.000 динара, износи укупно 166.054.000 динара. Пренета неутрошена средства из ранијих година износе 40.362.000 динара.

ОСТВАРЕН ПРИХОД АТЦ-а У 2018. ГОДИНИ	
Наплата трошкова акредитације	152.877.000
Буџет Републике Србије	13.177.000
Укупно:	166.054.000

Према завршном рачуну АТЦ-а за 2018. годину укупни расходи и издаци износе 171.562 хиљаде динара. На основу Биланса прихода и расхода извршена је подела на пет група расхода и то: а) расходи за запослене у износу од 78.345 хиљада динара, б) коришћење услуга и роба у износу од 84.712 хиљада динара, в) чланарине међународним организацијама у износу од 2.808 хиљада динара, г) порези, обавезне таксе у износу од 262 хиљада динара и д) издаци за нефинансијску имовину у износу од 5.436 хиљада динара.

РАСХОДИ АТЦ-а У 2018. ГОДИНИ	
Расходи за запослене	78.345.000
Коришћење услуга и роба	84.712.000
Чланарине међународним организацијама	2.808.000
Порези, обавезне таксе	262.000
Издаци за нефинансијску имовину	5.436.000
Укупно:	171.562.000

8. АНКЕТА АТЦ-а

АТЦ је крајем 2018. године спровео испитивање нивоа задовољења потреба корисника услуга међу акредитованим ТОУ у Републици Србији. Анкета је упућена електронском поштом на све адресе акредитованих ТОУ.

Анкета је садржала питања у вези следећих области: могућа решења за унапређење рада; примедбе које се односе на оцењивања; недостатак докумената АТЦ-а; информације које би ТОУ волела да нађу на интернет порталу или која по њима недостају; сугестије за побољшање скупова и семинара; негативан аспект пословања са АТЦ-ом током 2018. године; приоритетне области у којима би АТЦ могао да унапреди свој рад; сугестије, мишљења и препоруке ТОУ. Ниједан од елемената анализе не показује значајна одступања (било позитивна било негативна) у односу на стање из ранијих година.

АТЦ је започео и активности на прикупљању информација у вези реализованог оцењивања путем посебног обрасца *Оцена спроведеног оцењивања (АТЦ-ПР09-002)* како би се унапредио рад тимова за оцењивање АТЦ-а, повећала ефикасност њиховог рада и уједначили ставови оцењивача у поступцима оцењивања. На овај начин акредитавана ТОУ могу да, непосредно после оцењивања или завршеног поступка акредитације, искажу своје (не)задовољство или предложе мере за побољшање рада АТЦ-а.

- Упитник за идентификацију и оцену задовољења потреба корисника АТЦ-а у области акредитације који се налази на интернет порталу АТЦ-а, а који се попуњава „on-line“ <http://www.ats.rs/upitnik>, послат је путем мејла свим ТОУ дана током новембра 2018. године.

Укупно је 181 ТОУ одговорило на упитник. Анализа је садржала одговоре у следећим областима: оцена квалитета и доступности информација о поступку акредитације, најавама догађаја и новинама у раду, документима система менаџмента АТЦ-а, оцена начина комуникације и доступности запослених у АТЦ-у код решавања стручних питања, као и административних и финансијских питања, оцена стручности и поступање чланова тима током оцењивања, оцена личних особина (комуникативност, тактичност, аналитичност и др.), и оцена познавања стандарда, прописа и поступка акредитације, оцена објективности у раду тимова за оцењивање АТЦ-а (транспарентност, независност, непристрасност, тумачење захтева стандарда за акредитацију), оцена садржаја и тема семинара и скупова које организује АТЦ, оцена значаја акредитације, коју је доделио АТЦ за унапређење пословних могућности ТОУ, оцена активности АТЦ-а у претходних 12 месеци на промоцији акредитације и значаја потписаних мултилатералних споразума о међусобном признавању еквивалентности система акредитације, као и укупна оцена рада АТЦ-а у претходних 12 месеци, као и додатне предлоге и коментаре везане за унапређење рада АТЦ-а. Уколико се посматрају трендови у односу на 2017, не узимајући у обзир величину узорка, елементи анализе не указују на значајне промене било у позитивним или негативним оценама.

Већина коментара се односи на организацију семинара и бољу комуникацију са ТОУ. С тим у виду, ТОУ су тражила да се организује више тематских семинара или скупова у организацији АТЦ-а, са посебним интересовањем за новине у раду АТЦ, а нарочито за примену нове верзије стандарда SRPS ISO/IEC 17025:2017, што је у складу са предлозима и коментарима ТОУ у претходној години.

- Дана 20.02.2018. године упућен је допис појединим министарствима са приложеним анкетним листом под називом „Ефекти услуга АТЦ и акредитованих организација на пословање заинтересованих страна“ како би се добили одговори о томе колико се користе услуге акредитованих тела за оцењивање усаглашености у оцени испуњености захтева прописа које доносе надлежна министарства и какве су њихове оцене рада тих тела и укупне сарадње са АТЦ-ом.

Анкетом су обухваћена следећа министарства:

- 1) Министарство привреде,
- 2) Министарство пољопривреде, шумарства и водоривреде,
- 3) Министарство здравља,
- 4) Министарство заштите животне средине,
- 5) Министарство рударства и енергетике,
- 6) Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре,
- 7) Министарство трговине, тризма и телекомуникација и
- 8) Министарство унутрашњих послова.

Одговори на анкету су доставили АТЦ-у: Министарство пољопривреде, шумарства и водоривреде, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре и Министарство здравља. На питање каква су ваша досадашња искуства у сарадњи са АТЦ-ом и са акредитованим организацијама министарства сва три министарства су одговорила да је сарадња добра, а Министарство грађевинарства саобраћаја и инфраструктуре је посебно нагласило добру сарадњу са представницима АТЦ-а који учествују у радним телима и комисијама Министарства. У вези питања да ли планирају доношење нових прописа у којима би имали потребе за услугама акредитованих организација у оцењивању усаглашености, Министарство пољопривреде је одговорило да имају у плану доношење Закона о шемама квалитета за пољопривредне и прехранбене производе, Министарство грађевинарства саобраћаја и инфраструктуре је

одговорило да је у току доношење новог Закона о грађевинским производима, којим су прописани пет система за оцењивање и верификацију сталности перформанси грађевинских производа чије треба да спроводе именована тела за чије именовање је постављен услов да претходно буду акредитована, а Министарство здравља је навело да ће у 2018. години бити усвојена Национална стратегија за ретке болести 2018. до 2023. године, којом се предвиђа да се акредитују центри за ретке болести на терцијалном нивоу, као и лабораторије које ће вршити дијагностику ретких болести.

- Мишљења заинтересованих страна изнета током јавне расправе о изменама Закона о акредитацији

У 2018. години, на иницијативу Министарства привреде, започете су активности на изменама и допунама Закона о акредитацији. Образована је посебна радна група за израду Предлога закона о изменама закона о акредитацији. У посебној радној групи су били именовани, представници Министарства привреде, представници ПКС, представници ТООУ и представници АТЦ-а. Након што је Посебна радна група завршила посао, односно израдила текст нацрта измена и допуна закона о акредитацији, Министарство привреде је организовало јавну расправу о Нацрту измена, која је одржана у Новом Саду, Крагујевцу и Београду.

Министарство привреде сматра да су разлози за измену Закона о акредитацији проистекли из праћења стања у АТЦ-у, из искуства у раду комисија за именовање ТООУ, из искуства у раду Комисије за жалбе АТЦ-а, преко стеченог искуства у досадашњој сарадњи Министарства привреде са АТЦ-ом, преко анализе спроведене анкете акредитованих тела за оцењивање усаглашености, преко разговора са телима за оцењивање усаглашености и анализом усклађености Закона о акредитацији са Уредбом ЕУ бр. 765/2008. Према Министарству привреде анализа информација из прикупљених извора је показала, да су одређена решења у постојећем Закону о акредитацији, који је осам година у примени, зрела за промене и да Републици Србији треба систем акредитације који ће бити на корист тела за оцењивање усаглашености.

Као концептуална решења Министарство, односно посебна радна група, је у Нацрт закона о изменама и допунама, наводно уградила: усаглашавање са Уредбом ЕУ бр. 765/2008, орочавање трајања поступка акредитације, транспарентност у раду АТЦ-а, јачање сарадње МП и АТЦ, јачање надзора Министарства привреде над АТЦ-ом и јачање сарадње АТЦ-а са ресорним министарствима.

Све наведено, полазећи од законских надлежности Министарства привреде над АТЦ-ом, може да се сматра мишљењем и реакцијом једне од заинтересованих страна, на рад АТЦ-а, исказан у 2018. години.

С обзиром на начин на који је формирана и вођена посебна радна група, а нарочито имајући у виду решења која су предложена у Нацрту измена и допуна Закона о акредитацији, без уважавања аргумената АТЦ-а да таква решења ремете испуњавање захтева референтних докумената за рад акредитационих тела, може се сматрати да мишљења заинтересоване стране Министарства привреде, исказана у Нацрту закона о изменама и допунама закона о акредитацији, као и током јавних расправа о истом, не иду у правцу јачања система акредитације у Републици Србији, а АТЦ се о одређеним предлозима законских решења изразио негативно.

Са друге стране, током јавних расправа о предложеном Нацрту закона о изменама и допунама закона о акредитацији, било је одређених коментара и сугестија представника акредитованих тела за оцењивање усаглашености, које треба узети у обзир и размотрити у циљу унапређења рада АТЦ-а и система акредитације у Републици Србији. На пример:

- потреба комуникације између Министарства привреде и осталих министарстава о томе, да је акредитација примарна, а да су овлашћења секундарна, у смислу да се не дају овлашћења без акредитације,

- спречавање да тела подносе пријаву за акредитацију иако нису спремни за оцењивање – акредитацију, у контексту дужине трајања поступка акредитације,
- дефинисање рока до када АТЦ мора да обавести тела за оцењивање усаглашености да ли су неусаглашености отклоњене и слично.

9. ЦИЉЕВИ АТЦ-а

У области акредитације стратешко опредељење је да АТЦ као међународно признато и водеће акредитационо тело у региону обезбеђује све потребне услуге акредитације, у складу са потребама привреде. У складу са тим, стратешка улога АТЦ-а је да кроз систем акредитације осигура поверење у резултате акредитованих ТОУ.

Ради остварења општих циљева система Инфраструктуре квалитета у Републици Србији, који су утврђени у Стратегији унапређења инфраструктуре квалитета у Републици Србије за период 2015 – 2020. године, коју је донела Влада Републике Србије 30. октобра 2015. године, у области акредитације утврђени су следећи посебни циљеви:

- 1) унапредити систем акредитације у Републици Србији, уз проширење области рада АТЦ, у складу са потребама привреде, ТОУ и органа државне управе;
- 2) задржати статус потписника споразума о признавању еквивалентности система акредитације (ЕА МЛА, ИЛАС МРА и ИАФ МЛА);
- 3) подизање нивоа свести свих заинтересованих страна и јавности о значају акредитације.

Циљ 1. Унапређен систем акредитације у Републици Србији, уз проширење области рада АТЦ, у складу са потребама привреде, ТОУ и органа државне управе;

Да би се остварио овај циљ АТЦ је у 2018. години спроводио следеће мере:

- ојачавао је компетентност запослених у АТЦ-у, кроз повећање броја запослених који имају одговарајуће стручно знање и искуство које је неопходно за обављање послова акредитације у складу са захтевима релевантних стандарда и међународних докумената, као и кроз додатно едуковање запослених АТЦ-а за поједине области акредитације;
- унапређивао је знање и обезбеђивао континуирано обучавање, екстерно ангажованих оцењивача и техничких експерата, као и запослених унутар АТЦ-а за нове врсте и области акредитације, како би се задовољиле потребе привреде и органа државне управе;
- унапређивао је квалификације оцењивача, укључујући и годишње обуке, кроз ревизију процедура АТЦ-а;
- континуирано је преиспитивао и унапређивао систем менаџмента АТЦ-а у складу са захтевима одговарајућих стандарда, прописа и докумената међународних организација за акредитацију;
- унапређивао је сарадњу АТЦ-а са заинтересованим странама, посебно са органима државне управе, а посебно у вези доношења Закона о изменама и допунама Закона о акредитацији.

Циљ 2. Задржати статус потписника споразума о признавању еквивалентности система акредитације (ЕА МЛА, ИЛАС МРА и ИАФ МЛА) и проширити опсег активности АТЦ које су међународно признате

Да би се остварио овај циљ АТЦ је у 2018. години спроводио следеће мере:

- радио је у складу са најбољом међународном праксом и континуирано побољшавао интерне процесе и процедуре и усклађивао свој систем менаџмента са ЕА, ИЛАС и ИАФ препорукама и процедурама, као и прилагођавао свој систем захтевима који проистичу из нових верзија стандарда посебно ISO/IEC 17025:2017 и ISO/IEC 17011:2017;

- активно је учествовао у раду релевантних међународних и европских организација за акредитацију и допринио је усклађивању пракси између акредитационих тела и креирању политике у области акредитације;
- унапређивао сарадњу са другим акредитационим телима, допринио је спровођењу европских прекограничних правила;
- извршавао је све потребне активности, како би се обезбедило међународно признање еквивалентности српске акредитације у новим областима;
- залагао се да се обезбеде услови да АТЦ оствари стабилан независан извор финансирања, што је један од услова за пуноправно чланство у европским и међународним организацијама за акредитацију (Уредба 765/2008/ЕЗ).

Циљ 3. Подизање нивоа свести свих заинтересованих страна и јавности о значају акредитације

Да би се остварио овај циљ АТЦ је у 2018. години спроводио следеће мере:

- спроводио је промотивне активности о значају и улози акредитације;
- припремао се и учествовао у семинарима/конференцијама о захтевима и предностима акредитације у одређеним областима акредитације.

У 2019. години

У складу са својим стратешким циљевима и политиком квалитета, активности АТЦ-а у 2019. години биће усмерене ка:

- одржавању постојећих акредитација и акредитацију нових ТОУ;
- активном учешћу у преговорима за придруживање ЕУ у оквиру преговарачке групе ПГ1;
- одржавању потписаних споразума ЕА МЛА, ИЛАС МРА и ИАФ МЛА уз потпуну примену свих обавезујућих ЕА, ИЛАС и ИАФ докумената;
- спровођењу политике промоције потписаних споразума кроз промоцију акредитације и еквивалентности система акредитације у Републици Србији са системима акредитације у земљама чланицама Европске уније;
- усаглашавању система менаџмента АТЦ-а са захтевима стандарда SRPS ISO/IEC 17011:2017 и другим обавезујућим документима међународних организација ЕА, ИЛАС и ИАФ, чија је примена обавезна у току 2019. године;
- унапређењу процеса оцењивања у циљу повећања његове ефикасности уз измену релевантних докумената система менаџмента;
- развоју нове врсте акредитације која се односи на тела за верификацију према стандарду EN ISO 14065 и националној регулативи;
- проширењу активности акредитације у области које обухвата Закон о грађевинским производима (нпр. оцењивања усаглашености цемента и производа од цемента, хемијских додатака бетону, фракционисаних камених агрегата за бетон и асфалт итд.);
- проширењу активности на област оцењивања усаглашености квалификованих услуга од поверења, послова везаних за примену Закона о заштити података о личности, као и област контролисања дечијих игралишта;
- повећању броја оцењивача и техничких експерата кроз реализацију планираних обука, преиспитивање критеријума компетентности и преиспитивање Регистра оцењивача и техничких експерата;

- повећању компетентности стално запослених у АТС-у;
- оперативној имплементацији информационог система;
- даљем унапређењу сарадње са ресорним министарствима и заинтересованим странама за акредитацију, које се односи али се и ограничава на потпуну примену ЕА-2/17 М, ЕА Document on Accreditation for Notification Purposes;
- успостављању оперативне сарадње са акредитационим телима из ЕУ у складу са потписаним споразумима и потписивање нових билатералних споразума.

КРАЈ ИЗВЕШТАЈА